

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

JESENSKI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Razčlemba izhodiščnega besedila

Sreda, 23. avgust 2006 / 90 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki: kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga pazljivo iztrga.
Kandidat dobi tudi dva ocenjevalna obrazca in konceptni list.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Rešitev nalog v izpitni poli ni dovoljeno zapisovati z navadnim svinčnikom.

V tej izpitni poli je 28 nalog. Rešitve vpisujte z navadno rabo velikih in malih pisanih ali tiskanih črk v prostor, ki je za to predviden, z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Vpisovanje rešitev s samimi velikimi tiskanimi črkami (verzalkami) ni dovoljeno (odbitne točke). **Pišite razločno.** Nečitljive rešitve ter nejasni popravki se točkujejo z 0 (nič) točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov (možnost odbitnih točk zaradi jezikovnih napak).

Število točk, ki jih lahko dobite za posamezne naloge, je navedeno v izpitni poli.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 4 prazne.

Priloga k izpitni poli 2 (M062-103-1-2)

Poslovite se od poletja

Pohod na Kamniško sedlo

Kljub temu da ne spadate v skupino ljudi, ki dopust raje preživijo v gorah, kot na morju, je septembrski pohod na enega od najlepših slovenskih vrhov prav gotovo lepo slovo od letošnjega poletja.

- 1** Bi odšli na pohod? Priskrbite si primerno družbo, dogovorite se za čas, pripravite sendviče in pijačo ter zaštartajte v vaš športni dan! In še nasvet – ne pozabite, da je najbolj učinkovita pijača voda. S seboj je ne rabite nositi v enormnih količinah, za eno osebo sta več kot dovolj že dve pol-literški plastenki.
- 2** Če imate možnost, si izposodite pohodne palice. Poskrbite tudi za primerno obutev. V športnih copatih vas bodo pekli podplati, da ne govorimo o trpljenju vaših gležnjev. Pogosto se zgodi, da na vrhu zelo piha in vas lahko kljub poletju zelo zebe, tako da bo pametno, če boste s seboj vzeli pullover in vetrovko. Ne pozabite tudi na majico za preobleči.
- 3** Pot boste verjetno začeli iz Kamniške Bistrice. Na izbiro imate pohod na Kamniško ali Kokrško sedlo. Odločili smo se, da vas tokrat napotimo na Kamniško sedlo. Na začetku poti piše, da boste hodili tri ure in dvajset minut. Vrh pa je mogoče z ne prevelikim naporom osvojiti tudi v krajšem času. Lušno za vas bo, da pot začnete že zjutraj.
- 4** Na začetku je pot precej strma, tako da si lahko vzamete kakšno minutko in si prej malce ogrejete mišice. Na poti vas bodo ves čas spremljale markacije in tudi rdeče table, na katerih si lahko preberete kolikšna časovna pot vas še čaka. A kot smo že rekli, če boste hodili z enakomernim (!) korakom, se lahko zgodi, da boste zapisani čas poti tudi »prehiteli«. Nikar pa ne podcenjujte težavnostne stopnje, ki jo zahteva pohod na Kamniško sedlo. Zelo utrudljiv je del poti od Pastircev do vrha, saj se sam vrh zdi tako blizu, pa je v resnici še zelo daleč. Človek med naprezanjem, ko ga želi čim prej doseči, postane čisto izmučen. Ne pretiravati, ko boste mimo Pastircev! Na vrhu se vsekakor morate oglasiti v koči, iz katere se bo vil vonj po domačih enolončnicah in mamljivem zeliščnem čaju. Če vas prehojena pot ne bo izmučila, se vam iz te točke ponuja ogromno različnih poti. Se ne bi povzpeli na višje vrhove? Na Planjavo, na Brano! A vedeti morate, da vas čaka še pot navzdol, ko bodo vaše stegenske mišice delale »100 na uro«. Obolenje mišic, ki bo sledilo naslednji dan bo predvsem posledica poti navzdol.
- 5** Čudoviti vrh vam bo vsekakor uspelo osvojiti, če boste imeli voljo do takšnega pohoda. Predvsem pa je potrebna prava družba. Če menite, da je vrh za vas trenutno še neosvojljiv, vam svetujemo, da začnete nabirati kondicijo s pohodi na Rašico in Šmarno Goro. Nekaj vikendov v hribih, vam bo dalo vse potrebno za obisk Kamniškega sedla. Boste videli, da vam bo tovrstno slovo od poletja ostalo v prijetnem spominu.

PRAZNA STRAN

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naslednje naloge.

1. Ali naslovje (naslov in nadnaslov) izraža glavno temo besedila? Obkrožite ustrezní odgovor.

DA / NE

(1 točka)

2. Določite vrste izhodiščnega besedila. V vsaki vrstici podčrtajte ustrezno možnost.

- a) uradno/neuradno
- b) neumetnostno/umetnostno
- c) zasebno/javno
- č) publicistično/strokovno

(4 točke)

3. Katera namena prevladujeta v besedilu? Obkrožite črko pred ustrezno možnostjo.

- a) prikazovalni in pozivni
- b) zagotavljalni in čustveni
- c) poizvedovalni in povezovalni

(2 točki)

4. V največ dveh povedih predstavite, kaj prikazuje fotografija, in pojasnite njeno vlogo v besedilu.

(4 točke)

5. Obkrožite črke pred štirimi trditvami, ki so v skladu z vsebino in namenom izhodiščnega besedila.

- a) Na Kamniško sedlo ne pridete brez primerne telesne pripravljenosti.
- b) Na Kamniško sedlo ne pridete brez plezalne opreme.
- c) Na Kamniško sedlo pridete lahko hitreje, kot je označeno na začetku poti.
- č) Sporočevalec spodbuja in poziva naslovnika, naj se odloči za pohod.
- d) Na Pastircih začutite vonj po mamljivem zeliščnem čaju.
- e) Sporočevalec zagotavlja, da vzpon ni težaven.
- f) Sporočevalec svetuje naslovniku, kako doseči vrh.
- g) Sporočevalec poziva naslovnika, naj živi bolj športno in zdravo.

(4 točke)

6. Ugotovite, ali gre v izpisanih primerih za neposredno ali posredno velevanje. Črkovne oznake zapišite na ustrezno mesto v preglednici.

- a) *Priskrbite si torej primerno družbo.*
 b) *Pametno je, če boste s seboj vzeli kak pullover.*
 c) *Dogovorite se za čas.*
 č) *Pripravite sendviče.*
 d) *Lahko si vzamete kakšno minutko in si prej malo ogrejete mišice.*
 e) *Svetujemo vam, da začnete /.../.*

Neposredno velevanje	
Posredno velevanje	

(3 točke)

7. V izhodiščnem besedilu je veliko velevanja. Ob izpisanih velelnih povedih napišite, ali izražajo zapoved, prepoved, željo, nasvet.

- a) Če imate možnost, si izposodite pohodne palice. _____
 b) Pripravite sendviče in pijačo. _____
 c) Nikar pa ne podcenjujte težavnostne stopnje! _____
 č) Na vrhu se vsekakor morate oglasiti v kočici. _____
 d) Svetujemo vam, da začnete. _____

(3 točke)

8. Kako je v izpisanih povedih izraženo velevanje? Na črtico pred vsako poved zapišite črko, ki označuje ustrezno možnost.

_____ Bi odšli na pohod?	a) S prihodnjikom.
_____ Ne pretiravati, ko boste mimo Pastircev!	b) S pogojnikom.
_____ Se ne bi povzpeli na višje vrhove?	c) Z nedoločnikom.
_____ Nekaj vikendov v hribih vam bo dalo vse potrebno.	č) Z izpuščenim velelnikom.
_____ Poskrbite za primerno obutev.	d) Z vprašalno nikalno povedjo.
_____ Na Planjavo, na Brano!	e) Z velelnikom.

(6 točk)

9. Preoblikujte naslovje.

- a) Naslov preoblikujte v dvodelni glagolski stavek. Preoblikovani naslov zapišite na spodnjo črto.

- b) Nadnaslov pretvorite v samostalniško besedno zvezo (nominalizirajte).

(4 točke)

10. Preberite slovarski sestavek.

podplät -áta m (ã á) **1. spodnji del stopala:** izdreti trn iz podplata; kljuvalo mu je v podplatih; mišice v podplatu / trda koža na podplatu / orangutan hodi po zunanjem robu podplato; pog. ima ploske, ravne podplate *stopala* • pog. igrajo tako poskočno, da ga srbijo podplati *da si zelo želi plesati*; ekspr. podplate si lahko obrusiš, pa boljšega ne najdeš *zelo si lahko prizadevaš*; ekspr. podplate pokazati *zbežati*; ekspr. gori mu pod podplati *je v veliki stiski, nevarnosti*; ekspr. od temena do podplato ga je streslo *zelo ga je streslo*
2. spodnji del obuvala: prilepiti, prišiti podplat; gumijast, usnjen podplat; copati z mehkim podplati; močen, visok podplat / pribiti peto na podplat / ostrgati podplate na predpražniku; ima narezane podplate *z rebri, vzboklinami* // *spodnji sprednji del obuvala:* raztrgati, zakrpati podplat; prožen podplat; luknja v podplatu ♦ les. podplat skobljiča *spodnji del skobljiča*; zool. podplat polža *noga polža*

- a) Na spodnjo črto zapišite številko tistega pomena besede *podplat*, ki ustreza rabi v tretji povedi 2. odstavka.

- b) Iz sestavka izpišite en primer ponazarjalnega gradiva za slogovno zaznamovano rabo besede *podplat*.

(3 točke)

11. Preberite šesto poved 4. odstavka (Človek med /.../) in ugotovite, v katerem slovarskem pomenu je uporabljen glagol *doseči*. Obkrožite črko pred ustreznim pomenom.

doséči -séžem dov., dosézi dosézite; doségel doségla; nam. doséč in doséč

- a) z iztegnjeno roko ali s kakim predmetom priti do česa
 b) zvečati se do določene mere, navadno v višino
 c) s premikanjem priti kam, do česa
 č) v celoti opravi, izpolniti

(2 točki)

12. Ali je sporočevalec v prvi povedi 5. odstavka pravilno uporabil glagol *osvojiti* ali bi moral uporabiti *usvojiti*? Podčrtajte ustrezni glagol in obkrožite črko pred pomenom, ki mu ustreza raba v besedilu.

osvojiti -ím dov., osvóžil

- a) z bojem spraviti tuje ozemlje pod svojo oblast
- b) ekspr. pridobiti si naklonjenost, ljubezen koga
- c) publ. dobiti, doseči
- č) publ. naučiti se, priučiti se
- d) publ. sprejeti

usvojiti - ím dov., usvóžil knjiž.

- a) sprejeti kaj tujega in narediti za svoje
- b) naučiti se, priučiti se

(4 točke)

13. V izpisanem besedilu obkrožite naglašene glasnike.

Poslovite se od poletja.

Pohod na Kamniško sedlo.

Če imate možnost, si izposodite pohodne palice.

(3 točke)

14. Določite vrsto odvisnikov v naslednjih stavčnih zvezah.

Zanima me, ali ste že bili na Kamniškem sedlu. _____

Spremljale vas bodo table, na katerih si lahko preberete, kolikšna časovna pot vas čaka.

Če ne boste hodili z enakomernim korakom, vas bo pot izmučila. _____

(4 točke)

15. Podredno zvezo *Če ne boste hodili z enakomernim korakom, vas bo pot izmučila* pretvorite v ločno priredje. Pretvorbo zapišite na črto.

(3 točke)

16. Poved dopolnite s pravilno obliko besednih zvez iz oklepajev.

O vzponu so se pogovarjali ob _____

(mamljivi zeliščni čaj).

_____ (Slovo od poletja) se niso udeležili.

O vzponu so se pogovarjali na _____ (čudoviti vrh).

(2 točki)

17. V prvi povedi 4. odstavka je uporabljena beseda *pot*. Preglednico dopolnite z ustreznimi oblikami te besede.

	Ednina	Dvojina	Množina
Rodilnik			
Orodnik			

(3 točke)

18. Če je trditev pravilna, obkrožite DA, če ni pravilna, obkrožite NE.

Predlog *od* v besedni zvezi *septembrski pohod na enega od najlepših slovenskih vrhov* izraža izbor, odbiranje (tipa eden od dijakov).

DA / NE

V besedni zvezi *septembrski pohod na enega od najlepših slovenskih vrhov* je jezikovna napaka (tipa ruta je od matere~materina).

DA / NE

Pridevnik v besedni zvezi *septembrski pohod* je zapisan pravilno.

DA / NE

(3 točke)

19. Iz 3. ali 5. odstavka izpišite napačno zapisano večbesedno zemljepisno lastno ime. V povedi pojasnite, zakaj je zapis izbranega imena napačen.

Izpis večbesednega lastnega imena: _____

Pojasnilo napake: _____

(3 točke)

20. Napišite skladenjsko podstavo, iz katere je tvorjen pridevnik v besedni zvezi *stegenske mišice*.

(2 točki)

21. V preglednico vpišite besedotvorne morfeme, ki so v besedah *Bistrica*, *športni*.

	Besedotvorna podstava	Obrazilo
Bistrica		
športni		

(2 točki)

22. V 4. odstavku je uporabljena besedna zveza *obolenje mišic*.

a) Na spodnjo črto izpišite jedro te besedne zveze.

b) Jedro besedne zveze *obolenje mišic* je po obliki nedoločnik/izglagolski samostalnik/trpni deležnik. Podčrtajte pravilno možnost.

c) Desni prilastek v besedni zvezi *obolenje mišic* pretvorite v levega.

obolenje mišic → _____

(3 točke)

23. Popravite rabo vejice v izpisanih povedih.

Kljub temu da ne spadate v skupino ljudi, ki dopust raje preživijo v gorah, kot na morju, je septembrski pohod na enega od najlepših slovenskih vrhov prav gotovo lepo slovo od letošnjega poletja.

Na poti vas bodo ves čas spremljale markacije in tudi rdeče table, na katerih si lahko preberete kolikšna časovna pot vas še čaka.

Obolenje mišic, ki bo sledilo naslednji dan bo predvsem posledica poti navzdol.

Nekaj vikendov v hribih, vam bo dalo vse potrebno za obisk Kamniškega sedla.

(4 točke)

24. Iz uvodnega odstavka izpišite večbesedni veznik. Pripišite enobesedni veznik, s katerim bi ga lahko zamenjali.

Večbesedni veznik	
Enobesedni veznik	

(2 točki)

25. Slogovno zaznamovane besede in besedne zveze nadomestite z nezaznamovanimi in pri tem upoštevajte sobesedilo:

zaštartajte v vaš športni dan _____

najbolj učinkovita pijača _____

ne rabite nositi _____

enormne količine _____

majica za preobleči _____

luštno za vas bo _____

vaše stegenske mišice bodo delale »100 na uro« _____

iz te točke _____

imeti voljo do takšnega pohoda _____

nabirati kondicijo _____

(10 točk)

26. V besedni zvezi *dve pol-literški plastenki* odpravite vse nepravilnosti in preoblikovano zvezo zapišite na črto.

(2 točki)

27. Obkrožite črki pred tistima primeroma, v katerih je slovnična povezanost med oziralnim zaimkom in sledečim povedkom pravilna.

a) *Kljub temu da ne spadate v skupino, ki dopust raje preživi v gorah kot na morju, /.../*

b) *Kljub temu da ne spadate med ljudi, ki dopust raje preživijo v gorah kot na morju, /.../*

c) *Kljub temu da ne spadate v skupino ljudi, ki dopust raje preživijo v gorah kot na morju, /.../*

č) *Kljub temu da ne pripadate skupini ljudi, ki dopust raje preživijo v gorah kot na morju, /.../*

(4 točke)

PRAZNA STRAN

PRAZNA STRAN

PRAZNA STRAN